

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 4:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af karensdagen.

Af Svend Auken (S) m.fl.
(Fremsat 7/10 86).

Forslaget sattes til forhandling

Forhandling**Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):**

Jeg synes, det er et meget dristigt og meget værdifuldt forslag. Socialdemokratiet har fremsat.

Ganske vist kan man sige, at man jo da har en flertalsudtalelse i en betænkning fra marts måned om, at flertallet vil afskaffe karensdagen pr. 1. januar 1987, men det var jo dengang. Ganske vist blev det under afslutningsdebatten her i Tinget inden sommerferien fastslået, at karensdagen vil blive afskaffet pr. 1. januar 1987, men det jo så længe siden. Ganske vist har adskillige ministre i løbet af sommerferien udtalt sig vidt og bredt om, at karensdagen skulle afskaffes pr. 1. januar 1987, men det var jo i sommer. Ganske vist fremgik det af finansministerens fremlæggelse af finanslovsforslaget omkring 15. august 1986, at karensdagen skulle afskaffes pr. 1. januar 1987, men nå ja. Ganske vist fremgik det den 1. september 1986, da forskningsundersøgelsen kom for dagens lys, at karensdagen skulle afskaffes 1. januar 1987, ganske vist gentog statsministeren i sin åbningstale 7. oktober, at karensdagen skulle afskaffes pr. 1. januar 1987, og det fremgik af regeringens skriftlige del af lovprogrammet, at det samme skulle ske, og ganske vist fremsatte regeringen i overensstemmelse med sin egen plan i går lovforslag om, at karensdagen skulle afskaffes pr. 1. januar 1987 – nå ja, men det kunne da være, at vi havde glemt

det, og sæt nu, vi glemte at få en førstebehandling af lovforslaget.

Jeg synes, det er meget værdifuldt, at vi har en opposition, der kan holde os til ilden, der kan sørge for, at vi ikke henfalder til driveri og uhæderlighed, og det vil jeg gerne sige Socialdemokratiet tak for. Jeg vil på hele regeringens vegne specielt rette en varm tak til hr. Svend Auken og til de medlemmer af Socialdemokratiet, som er medforslagsstillerne til dette forslag.

Man siger, det er dejligt at være socialdemokrat, og det tror jeg godt, og det kan jeg også godt forstå. Jeg vil vende det om og sige: jeg synes, det er dejligt, at vi har Socialdemokratiet, for dels vækker de så megen munterhed omkring sig, dels må man vel sige, at når de fremsætter sådan nogle forslag som det her, så er det i hvert fald den bedste livsforsikring, nogen borgerlig regering kan ønske sig.

Jeg er spændt på, hvad der nu vil ske med dette forslag, for jeg går ud fra, at vi skal have en andenbehandling og have det vedtaget, inden regeringens nu skal – eller hvordan er det nu? Jeg går ud fra, at vi er enige om, at vi i dag skriver 30. oktober 1986, og forslaget til folketingsbeslutning pålægger regeringen at gøre det inden 1. november 1986.

Jeg ved ikke, hvorfor man ikke har trukket det forslag tilbage. Hvad skal vi dog med det?

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal love for, at det var ganske vist. Ganske vist siger regeringen, at den vil løse flaskehalproblemerne. Ganske vist gør regeringen det modsatte og skærer ned på uddannelserne. Ganske vist siger regeringen, at langtidsledige skal have uddannelsesstilbud, og at der skal være uddannelser nok. Ganske vist gør regeringen det stik modsatte: skærer ned på de uddannelser, de langtidsledige skal have. Ganske vist siger CDs formand ved åbningsdebatten, at der er 80.000 nyfattede i Danmark. Regeringen gør ikke noget ved det. Ganske vist fremsætter Socialdemokratiet et forslag, som sikrer, at regeringen ikke gør det stik modsatte af, hvad den har sagt hele sommeren. Længere er den historie ikke.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Da jeg var lille, lærte jeg, at Socialdemokratiet værnede om de svage og tog sig af deres sag. Det har jeg stor respekt for, men jeg mister respekten for et socialdemokrati, der fremsætter et forslag som det her. Jeg vil ikke kalde det narreværk, jeg vil ikke kalde det klovneri, for i den virksomhed ligger der i hvert fald noget kunstnerisk værdifuldt, og det har jeg svært ved at se i det her forslag.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Så vred socialministeren pludselig er blevet over, at der kommer et forslag, der opfordrer regeringen til inden 1. november at leve op til sine egne løfter. Vi mente, det var en venlighed over for regeringen. Regeringen har opfyldt vores løfte, og selvfølgelig er det, vi gør i dag, at konstatere, at regeringen har opfyldt det løfte, den har givet om ophævelse af karensdagen.

Når vi er lidt optaget af at få det løfte om at afskaffe karensdagen holdt fast, er det selvfølgelig, fordi det var den nuværende borgerlige regering, der gennemførte karensdagen. Det er den nuværende borgerlige regering, der har sagt, at det var en glimrende ordning. Det er den nuværende borgerlige regering, der sagde, det var et essentielt led i genopretningspolitikken. Derfor kan man ikke fortænke os i, at vi har været noget skeptiske med hensyn til, om regeringen i praksis ville leve op til det.

Nu har den levet op til det, og det synes jeg er fint. Det skal den høste anerkendelse for. Der er ingen grund til, at socialministeren bliver så sur.

Mette Groes (S):

Jeg vil godt sige til socialministeren, at det er ganske vist, at det er de gentagne gange, Socialdemokratiet har fremsat dette forslag, der har ført til, at det nu endelig ser ud til at blive til noget.

Når socialministeren er så hånlige over for os med hensyn til vores forslag, vil jeg da lige bemærke, at regeringens eget forslag først kom i går, og det kunne jo tænkes, at det, at denne debat er sat på dagsordenen for i dag, havde noget at gøre med, at forslaget faktisk var fremkommet.

Jeg vil sige med hensyn til karensdagen, at lige siden den blev indført, 1. april 1983, er der foretaget utallige undersøgelser af dens virkning. Sidst har vi fået Amtskommunernes og Kommunernes Forskningsinstituts rapport om sygefravær og karensdag, og dér har vi fået bekræftet det, vi godt vidste, nemlig at karensdagen rammer skævt, at offentligt ansatte alle er omfattet, mens kun 57 pct. af de privat ansatte er det. Karensdagen har social slagside. Mellem en tredjedel og halvdelen af alle danske arbejdstagere har så at sige aldrig en sygedag. Sygefraværet er størst blandt de socialt svage stillede grupper. Det er de ufaglærte kvinder, der straffes hårdest af karensdagen. Kun få af dem har mulighed for at afspadserer. Sygefravær betyder altså færre kroner i lønningsposen.

En af grundene til, at regeringen indførte karensdagen, var for at komme pjækkeri til livs. Det sagde man ikke, men det var faktisk det, man ville. Men karensdagen har haft den virkning, at hvor folk fornuftigt nok tidligere tog en enkelt sygedag for at tage f.eks. en influenza i opløbet, udskyder og udskyder de nu en sygemelding i håb om, at det går over af sig selv. Men det gør det ikke, og det bevirker, at når de endelig melder sig syge, er de nødt til at tage mere end tre dage for at blive ordentligt raske.

Det er altså rigtigt, hvad vi hele tiden har sagt: karensdagen er en asocial lov, der rammer de mest udsatte hårdest, og dertil kommer, at det er en utiltalende lov, fordi den mere end antyder mistillid til lønmodtagerne. Det er tydeligt, at regeringens strafmotiver blot har forværret den samlede sygelighed, og da regeringen jo tænker i penge, kan loven altså ikke netop henregnes til dens succeser.

Men rent bortset fra karensdagen burde regeringen nok tænke over de resultater, AKFs undersøgelse i øvrigt peger på, nemlig at et godt arbejdsmiljø i bredeste betydning er den vigtigste faktor, når fraværets omfang skal bringes ned. Tog regeringen lidt mere håndfast på arbejdsmiljøproblemerne, det være sig grænseværdierne ved arbejde med opløsningsmidler, asbestproblemer eller det psykiske velbefindende, der ligger i reel medbestemmelse, f.eks. i en ordentlig OD-ordning, så havde den en reel mulighed for at nedbringe sygefraværet.

[Mette Groes]

Først i går kom regeringens eget forslag. Selv om det ikke skal til debat i dag, vil jeg godt sige, at jeg især lægger vægt på forslaget om at kompensere for den skade, der skete ved beskæring af bloktilskuddene i forbindelse med indførelse af karensdagen.

Med hensyn til karensdagen er det korte af det lange altså, at det altid har været en død sild, og at regeringen for længst burde have afskaffet den. Vi er ikke interesseret i nogen andenbehandling af dette forslag.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Der er mange måder, man kan tage Folketingets tid på. Dette beslutningsforslag kunne vidne om, at man netop tager Folketingets tid unødigt.

Jeg vil henholde mig til, at regeringen har fremsat sit forslag vedrørende ophævelse af karensdagen den 29. oktober 1986. Det har fået betegnelsen nr. L 60 og kommer til første behandling onsdag den 5. november 1986, altså allerede i næste uge. Derfor er dette beslutningsforslag ikke nødvendigt. Lovforslaget er fremsat inden 1. november 1986. Vi vil arbejde videre positivt på regeringens forslag og finder forslag nr. B 4 overflødigt, og det er den konservative gruppe enig med mig i.

Jens Peter Jensen (V):

Når fru Mette Groes sådan rigtig puster og gør sig til af, at det er dette forslag, der er årsag til, at regeringen kommer med sit forslag, vil jeg sige, at det er forkert.

Den historiske sammenhæng er denne, fru Mette Groes, at vi havde i Odense Journalistforening for et års tid siden statsministeren på besøg, og under forhandlingen tog jeg ordet og henstillede til ham, at vi fik ophævet karensdagen, fordi den gav megen ulighed for loven. Det lovede statsministeren at se alvorligt på, og nu er resultatet kommet.

Min slutbemærkning skal være: det ville gavne og forbedre det politiske miljø, hvis det her foreliggende beslutningsforslag blev taget tilbage.

(Kort bemærkning).

Mette Groes (S):

Jeg er meget beroliget over at høre, at det er hr. Jens Peter Jensen, der har æren for, at

karensdagen bliver afskaffet. Så håber jeg, det sker på en rigtig måde.

At man bliver vældig sur over, at vi er kommet med dette forslag, synes jeg er fuldstændig urimeligt, for vi har jo flere gange tidligere været udsat for løfter om, at karensdagen skulle afskaffes, som ikke er blevet holdt. Jeg husker da meget tydeligt, at De Radikale på et vist tidspunkt var meget tæt på at være enige med os, men blev alligevel mægtig forskrækket over at blive uvenner med regeringen og skred igen.

Jeg synes, at erfaringerne med karensdagen, men også med andre sager i det høje ting tilsiger en at være en lille smule på vagt over for, om alle holder, hvad de lover, og derfor er et forslag som dette ikke helt så urimeligt, som nogle giver udtryk for.

Grethe Larsen (SF):

Jeg skal ikke blande mig i diskussionen om, hvorvidt beslutningsforslaget skulle være taget af bordet eller ej, men vi synes da i SF, at karensdagsloven er en elendig lov, så vi vil undlade endnu en gang at fremsige vores mening om den.

Vi støtter selvfølgelig Socialdemokratiets forslag om, at regeringen nu skal fremsætte lovforslaget. Det har den jo allerede gjort, så vores detaljerede kommentar kommer i næste uge. Jeg kan se, at det er på onsdag, det er på dagsordenen. Men i dag vil vi alligevel sige, hvorfor vi er imod karensdagsloven, som vi hele tiden har været det.

Vi stemte i sin tid imod den, fordi vi mente, at det var en uretfærdig lov og en lov med social slagside. Udviklingen har vist, at SF vurderede rigtigt på det tidspunkt. Jeg kan f.eks. henvise til den AKF-undersøgelse, som har været nævnt i dag.

Det har vist sig, at karensdagen rammer især kvinderne, den rammer især de ufaglærte foruden naturligvis alle de offentligt ansatte. Den lov har, som det også har været nævnt, virket helt vilkårligt. Kun 57 pct. af de private arbejdsgivere har gjort brug af den. Jeg ved godt, at Arbejdsgiverforeningen har et andet tal, den siger vist oppe i nærheden af 85 pct., men det gælder jo kun dens egne medlemmer.

Dertil kommer, at karensdagen er udtryk for en ubehagelig mistænkeliggørelse af lønmodtagerne. Når man tvinges til at betale for

[Grethe Larsen]

at være syg, når man f.eks. er syg en enkelt dag, kan det ikke undgå at virke, som om man indirekte bliver beskyldt for at pjække fra sit arbejde.

Derfor synes vi, det er fint, og det glæder os, at både regeringen og det radikale parti nu har indset, at karensdagsloven er og bliver en umulig lov, og at de derfor vil stå ved deres løfte fra i foråret om at få den afskaffet.

Som jeg sagde før, vil vores mere detaljerede kommentarer komme i næste uge, når lovforslaget er på dagsordenen.

Aase Olesen (RV):

Med dette teknisk fuldkomne beslutningsforslag, hvormed man ønsker at fastholde regeringens løfte om at afskaffe karensdagen pr. 1. januar 1987, har Socialdemokratiet trådt helt nye veje i det parlamentariske system. Der findes vel næppe en bedre vej til at sikre en opposition maksimal indflydelse!

Det Radikale Venstre ser nu hen til, at Socialdemokratiet vil fremsætte tilsvarende forslag om at fastholde regeringen på de øvrige 166 forslag, som var indeholdt i lovkataloget.

Birgith Mogensen (CD):

Dette beslutningsforslag må vist siges at være et slag i luften og måske et forsøg på at tage æren for, at karensdagen bliver ophævet. Forslagsstillerne ved udmærket godt, at vi på onsdag i næste uge skal førstebehandle socialministerens forslag om ophævelse af karensdagen. Sådan noget pjat!

Arne Bjerregaard (KRF):

Jeg tror, jeg i modsætning til de øvrige vil sige, at det er et udmærket forslag, som er fremkommet fra Socialdemokratiet. Det er, ligesom det har løftet debatten op over det kedelige jordsmon og op i de højere luftlag. Havde Socialdemokratiet ikke fremsat dette forslag, havde vi ikke fået disse herlige indlæg, og jeg synes, det er behageligt en gang imellem at få den slags, også her i Folketinget.

Derfor vil jeg altså ikke sige Socialdemokratiet utak. Men da forslaget mission nu er opfyldt, synes jeg godt, man kunne tage forslaget tilbage.

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er jo en ny situation her i Tinget. Jeg må indrømme, at man for en gangs skyld har behandlet Socialdemokratiets forslag sådan, som man plejer at behandle Fremskridtspartiets. Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvordan hr. Svend Auken opfatter det, om han opfatter det på samme måde, som jeg indimellem opfatter hvordan man behandler vores forslag.

Jeg synes, det er forkert, når man siger, at Socialdemokratiet prøver at tage æren for det her forslag. Det er jo nok det, der ligger bag Socialdemokratiets meget enkle beslutningsforslag. Men sandheden er, at det er et af de sidste slør, der ryger for den borgerlige regering. Det er en af de sidste ting, den borgerlige regering går med til. Nu venter vi bare på, at vi også får indført ØD, inden den borgerlige regering udskriver valg. Så er der faktisk ingen slør tilbage.

Jeg tror nok, at jeg vil gemme skytset til onsdag i næste uge og rette en masse gode spørgsmål til socialministeren vedrørende karensdagens afskaffelse.

Svend Auken (S):

Som sagt er formålet med dette forslag opfyldt. Vi har fået et regeringsforslag i går, og det kommer til behandling i næste uge. Derfor tager vi naturligvis forslaget tilbage og forstår ikke helt alle de mavesure bemærkninger, der er fremsat i den anledning.

Jeg er enig i, at den detaljerede diskussion om den skadevirkning, den skadevoldende kraft, karensdagsloven har haft, rettelig hører hjemme under første behandling af ministerens forslag. I den forbindelse hører en lang række spørgsmål om metoden, ministeren har valgt – ikke mindst, at man lader de små arbejdsgivere finansiere en væsentlig del af afskaffelsen af karensdagen, hvad vi i Socialdemokratiet klart er modstandere af – hjemme under førstebehandlingen af ministerens forslag.

Så det her med æren, der som bekendt er det fagreste træ i skoven: Socialdemokratiet er ikke interesseret i nogen ære i forbindelse med fjernelsen af den skamplet, som karensdagsloven har været på vor sociale lovgivning i hele perioden.

Vi forstår ikke, at de partier, der i sin tid påførte befolkningen den belastning, karens-